

Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka in Tržič. — Izdaja ČP Gorenjski tisk Kranj. — Za redakcijo odgovorna Albin UČAKAR in Andrej TRILER

GLAS

GLASILLO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Rekorden obisk sejma

Do ponedeljka zvečer je letosnji gorenjski sejem obiskalo že 120.000 ljudi. Tako torej lahko letos pričakujemo rekorden obisk, saj so lani ob koncu sejma zabeležili 105.000 obiskovalcev. Tudi promet je v teh dneh dosegel eno milijardo 700 milijonov starih dinarjev in je že presegel lanskoletnega. Seveda pa v tej številki ni všetek akontiran promet in ne pogodbe, ki so jih posamezna podjetja sklenila s kupci.

Sodelovanje Save s Semperitom

Kranj, 15. avgusta. — Predstavniki tovarne Sava v Kranju so danes dopoldne sklicali tiskovno konferenco, na kateri so novinarje seznavili o poslovno-tehničnem sodelovanju s tovarno Semperit v Avstriji. Pogovori o tem sodelovanju so med obema tovarnami potekali približno dve leti, pred kratkim pa so uredili še zadnje pravne in druge formalnosti.

S tovarno Semperit so sklenili petletno pogodbo, da bodo zanje vsako leto naredili najmanj 1200 ton pnevmatik, v Semperitu pa jim zagotav-

Občinski sindikalni svet Kranj Redne in izredne podpore za člane

V prvem polletju je bilo izplačanih za 1,5 milijona S din podpor

Občinski sindikalni svet v Kranju je v prvi polovici letnega leta izplačal članom sindikata v občini, ki so zašli v težak gmotni položaj, za 492 tisoč S din rednih podpor. V tem času so izplačali 28 rednih podpor. Vendar pa je sedanji znesek izplačanih rednih podpor večji od pred-

videnega. V začetku leta so namreč v sklad za nezaposlene namenili le 400 tisoč S din za redne podpore. Ker je bil ta znesek ob polletju za 6 odstotkov večji od predvidevanega, bodo v prihodnje redne podpore izplačevali iz rezervnega sklada.

Razen rednih podpor pa je občinski sindikalni svet v prvem poletju 77 prisilcem — članom sindikata — izplačal tudi izredne podpore. Med njimi je bilo največ hranilejev večjih družin, pri katerih mesečni dohodek na člana ni bil večji od 15. tisoč S din. Tem in drugim prisilcem je bilo do polletja izplačano več kot milijon S din. Med drugimi so iz tega sklada odobrili 250 tisoč S din Posebni osnovni šoli za pripravo šole na prostem, mladinski sekciji pri Planinskem društvu v Kranju 37 tisoč S din za izvedbo njihovega programa. Društvo prijateljev mladine Kranj-Center 57 tisoč S din prav tako za izvedbo programa itd.

V prvem polletju je bilo iz obeh skladov pri občinskem sindikalnem svetu izplačanih tako za več kot milijon in pol starih dinarjev rednih in izrednih podpor. A. Z.

Mednarodna zakonska zveza

Prisrčen sprejem mladih zakoncev v Kranju

Preteklo soboto je bila v prostorjih skupščine občine Kranj prisrčna slovesnost. Predsednik komisije za stike s tujimi mestni Martin Košir je sprejel mladoporočenca Jurija Rozman in Martina Smitha, ki sta se pred tednom dni poročila v angleškem mestu Oldham, s katerim ima Kranj prijateljske stike.

Martin Smith je star 23 let in je po poklicu fotoreporter časopisa Oldham Chronicle. Jurija ima 24 let, doma je iz Zg. Bitnja pri Kranju in je bila zaposlena kot tekstilni tehnik v tovarni IBI v Kranju. Mladoporočenca sta se spoznala lani, ko je bila Jurija s kranjsko mladinsko skupino v Oldhamu. Letos maja pa je že odpotovala v Anglijo, kjer je bila 5. avgusta

Veletrgovsko podjetje Kokra Kranj

obvešča cenjene potrošnike, da zaradi izrednega povpraševanja na Gorenjskem sejmu podaljšuje razprodajo blaga po tovarniško znižanih cenah

tudi po gorenjskem sejmu v svojih prodajalnah BLAGOVNICA IN TEKSTIL v Kranju

Za obisk se priporoča kolektiv

**KOKRA — BLAGOVNICA
KOKRA — TEKSTIL**

Pred 50 leti

Koroška Bela v plamenih

V pondeljek je minilo 50 let, ko se je Koroška Bela spremenila v veliko pogorišče, kakršnega v prvi svetovni vojni ni doživel nobena vas na Gorenjskem. To se je zgodilo 14. avgusta 1917. leta. Takrat so italijanska letala bombardirala Koroško Belo z zažigalnimi bombami in pri tem uničila 46 stanovanjskih in gospodarskih poslopij. Pri tem moramo vedeti dvoje: protiletalska obramba je bila še v razvojnem obdobju in jo na Koroški Belli sploh ni bilo. To je omogočilo letalom, da so nemoteno izpolnjevala svojo uničevalno nalogo. Vedeti pa moramo tudi to, da so bila takrat stanovanjska in gospodarska poslopja pretežno lesena, zato so bombe hitro upenile vas. Vaščani so se znašli v hudi

stiski. Avstrijske oblasti so z nezmanjšano silo terjale od občanov in županstva izpolnjevanje številnih obveznosti. Državljanji so morali prispeti za VII. in VIII. vojno posojilo, poleg rednih davčin ki niso bile majhne.

Za čimprejšnjo odpravo posledic bombardiranja so imenovali poseben odbor. Vaščanom je znatno pomagal profesor dr. Potočnik, ki so ga leta 1933 imenovali za člena občana Koroške Bela. J. Vidic

Ovčarski bal na Jezerskem

Ob Planšarskem jezeru na Jezerskem je bil v nedeljo, 13. avgusta, tradicionalni ovčarski bal. Kljub slabemu vremenu in mrazu se je pridružiti udeležilo mnogo ljudi. Prihodu ovčjih čred in ovčarjev v dolino je sledilo ocenjevanje ovc in tekmovanje v striženju, obdelava domače volne; folklorna skupina iz Preddvora pa je nastopila s koroškimi in gorenjskimi narodnimi plešmi. V. M.

Nov most v Poljanah

Pred dnevi so v Poljanah nad Skofjo Loko izročili načrtovan nov betonski most preko Poljanščice. Starega, ki je bil leseni, je lani ob povodnjih odneslo. Most, dolg 33 in širok 4 m, je zgradilo splošno gradbeno podjetje Tehnik iz Skofje Loke. Na vsaki strani ima po 0,5 m širok prehod za pešce. Zaradi dveh rečnih in dveh obrežnih podpor je njegova nosilnost 20 ton. Prek mostu je dovoljen samo enosmerni promet. Celotni stroški izgradnje so znašali 27 milijonov S din. — ig

Izkoristimo še teh nekaj topih dñi — Foto: F. Perdan

Liska — obveščevalka Cankarjevega bataljona

»Napiši kaj o borcih Cankarjevega bataljona!« so mi dejali v Radovljici na sestanku pripravljalnega odbora za podelitev domicila Cankarjevemu bataljonu, gorenjskemu odredu in koščkim partizanskim enotam.

Iskal sem zanimivo temo in »hajkal« po spominih starih partizanov. Ko sem že ves obupan zaprl beležko, mi Janez dejal: »Napiši kaj o obveščevalki Liski. Ta ti je bila zvita in duhovita sodelavka našega — Cankarjevega bataljona.«

Ceprav je bila obveščevalka Liska drzna, hrabra in vestna, še nima nobenega odlikovanja. Bila je pač skromna in tiba. Sprehajala se je med nemškimi vojaki in gestapovci, nato pa jo je hitro odkurila v partizansko taborišče in poročala o vsem, kar je videla. Vedno je prinesla s seboj tudi mleko. Kijub temu, da je bila izdana, je Nemci niso nikoli zaprli. Prek agentov je gestapu sicer uspelo slikati Lisko. Njenosliko so kazali zapornikom v Begunjah, »Ali jo pozname?« so spraševali po celicah in preklinjali zvitrepko. Zrajd nje je bil neki okoreli pruski oficir premeščen z Bleda na rusko fronto. Zgodilo pa se je takole:

Septembra 1941. leta so se v Valvazorjevi koči pod Stolom sestali prvoborci in voditelji vstaje Jože Gregorčič, Franc Benigar, Stane Bokal, Albin Zemva in Polde Stražišar. Iz Škofje Loke je na sestanek prispel Jože Pavlica, posnovljene Pečarjeve matice. Jože Pavlica, ki je mesec dni kasneje padel na Lubniku, je na tem sestanku uredil, da so prvoborci pri Valvazorjevi koči dobili zanesljivo javko in sodelavce.

Prvoborci pod Stolom so bili vedno dobrodošli gosti v Valvazorjevi koči. O tem so bili kmalu obveščeni tudi gestapovci na Bledu. Zato so spomladi 1942. leta večkrat zapored poslali k Valvazorjevi koči 20 do 30 dobro izurenih policistov, ki so ostajali pri Valvazorju tudi po več dni in vuhunili ter stikali z partizani. Pruski oficir se je vrátil na Bled praznih rok, medtem ko je šef obveščevalne službe gestapa na Bledu prejemal od svojih agentov, vrinjenih med partizanske borce, poročila, da so bili partizani vsak dan točno obveščeni o gibanju nemških policistov.

Zato je general SS Kutschera poklical odgovornega oficira na zagovor in ga besen nahrulil: »No, kaj ste zvedeli pri Valvazorju? Nič, kajne? Ali veste, da so vas Valvazorjeve babnice vlekle za nos in da se vam banditi režijo v brk?«

Jože Vidic

To je bilo prehudo »spranje« za pruskega oficirja. Oblijubil je, da bo drugič bolje pazil na ženske in da bo zagotovo uvel ali pobil nekaj banditov.

Zaradi grežnje, d- bo v primeru neuspeha takoj kazensko premeščen na rusko fronto, je oficir izbral drugo takto. Ponori je neopazno s skupino 30 policistov prispel do Valvazorjeve koče in se v njej naselili za tri tedne. Nič več ni stikal po hosti za partizani, temveč je stražarje skrivno razporedil okrog koče, ženskam pa ni dovolil, da bi se oddaljile od nje. Ženske so lahko okrog hiše opravljale vsa vsakodnevna opravila, tako da je bilo videti, kakov da je pri Valvazorju vse kakor ponavadi. Ni vrag, da se ne bo kakšen bandit uvel v nastavljeni past (vsi policisti so bili skriti), si je mislil oficir in si že predstavljal, kako mu general čestiha in pripenja na prsi novo odlikovanje.

Toda skrbno pripravljena zanka je tudi tokrat ostala prazna. Vse to pa po zaslugu obveščevalke Liske.

Pri Valvazorju so imeli kravo Lisko. Ker niso imeli dovolj sena, so jo zjutraj spodili na pašo v tisto smer, kjer je bilo partizansko taborišče. Zlata je v kravji zvonec vtaknila listek s točnimi poročili o skritih policistih in njihovih namerah. Partizani so kravo prijeli, vzeli iz zvonce listek in jo pomolzili. Zvečer se je Liska zopet vrnila domov. In tako se je to popavljalo iz dneva v dan. Liska je prinašala sveža poročila in sveže mleko.

Policisti so se zopet vrnili na Bled brez uspeha. Oholi pruski oficir je bil kazensko premeščen na rusko fronto, o tej zadevi pa je kasneje pričoval njegov naslednik.

Leto dni kasneje so Nemci zvedeli o obveščevalki Liski. Valvazorjevo mano in njeni dve hčerkki so zaprli v begunjške zapore, ker jih je izdal partizanski dezerter Anton Lipovec - Višinski. »Obveščevalka« Liska pa je zbežala k partizanom, kjer so jo dodelili k bataljonski intendanturi.

Jezersko in turizem Neizkorisčene možnosti za turizem

Jezerski mejni prelaz je letos prešlo znatno manj gostov kot lani. Zlasti v prvih poletnih mesecih je bilo malo prehodov, avgusta pa se je promet nekoliko povečal. Turisti, ki potujejo čez jezerski prelaz, ostanejo v Jugoslaviji le malo časa; največ prihajajo na kraje obiske k sorodnikom ali znancem. Med potniki, ki preidejo mejo, je največ Avstrijev. Vzrok, da se je promet čez jezerski prelaz zmanjšal, je več. Vsekakor je na to med drugim vplivalo tudi politično stanje v svetu (Grčija, Bližnji vzhod) in neurejena cesta na avstrijski strani. Cesto namerava razširiti in asfaltirati. Predvidjevalo, da bodo dela končala šele v treh letih. V tem času bodo tudi pri nas izdelali načrti in zagotovili sredstva za asfaltiranje ceste na naši strani do vrha.

Najbližja pot do Jadranskega morja — reškega pristanišča — obeta Jezerskemu več tovornega prometa. Mnogo lesa Avstriji že sedaj pošiljajo na Jadran po tej poti.

Za turistično propagando je na carini premalo poskrbljeno. Imajo samo nekaj prospektov raznih slovenskih krajev, turiste pa zanimajo tudi drugi, predvsem obmorski kraji v naši državi.

Promet v menjalnicah je sedaj odvisen od števila mejnih prehodov. Julija letos so zamenjali za okrog 800.000 S dinarjev na dan, avgusta pa bodo še več. Največ menjajo Avstriji, Nizozemci, manj pa letos Angleži in Nemci.

Turistično društvo na Jezerskem ima na voljo 231 ležišč v privatnih sobah in okrog 80 postelj v hotelih. Te kapacitete zadostajo, čeprav je ob raznih večjih prireditvah, npr. ko je ovčarski bal, vse zasedeno. Prejšnja leta je bilo na Jezerskem največ Hrvatov in Slovencev, letos pa so se za ta slikovit in prijeten gorenjski kot začeli zanimati že Italijani, predvsem Tržičani.

Na Jezerskem se pritožujejo, da je premalo poskrbljeno za razvedrilo. Pomanjka-

nje finančnih sredstev je tudi vzrok nerdenemu vzdrževanju raznih objektov, poti, razsvetljave itd. Letno dobijo samo 1.700.000 S din dotacije, potrebovali pa bi najmanj še enkrat več. Problem zase je na Jezerskem tudi zapošljavanje mladih. Zanimanje za gozdarstvo, turizem in gostinstvo je premajhno zato mladina išče zaposlitev izven domačega kraja. Mladi odhajajo, v družbenopolitičnih organizacijah pa delo še vedno sloni na ramenih starejših.

Bohinj v barvah in ognju

Na spodnjem delu bohinjskega jezera, pri cerkvici sv. Janeza, je bil v soboto zvezčer, 12. avgusta, že sedmi tradicionalni ognjemet (kresna noč). Zbralo se je nekaj tisoč gledalcev — turistov, domačinov in izčetnikov iz zamejskih krajev Italije in Avstrije.

Prva zanimivost je bil pravljenci pogled na jezero, ko se je stemnilo. Cerkev je bilo osvetljena z močnimi rdečimi in zelenimi lučmi. Prav tako druge stavbe okoli jezera. Nad vodo gladino so prizgali vrsto luči, ki so jih pritrdirili na žico. Ob obali so zagnorili kresovi. Vse te barve in ognji

Poprečno je v raznih organizacijah le 50 odstotkov mladine. Pravi odnos do dela v turizmu in gostinstvu le počasi prodira v mišljene ljudi.

Urbanistični načrt za Jezersko pripravljajo že dve leti, a še vedno ni dokončno izdelan. Dovolili so gradnjo in že določili prostor za privatne počitniške hišice, dovenjena za gradnjo stanovanjskih hiš pa še niso izdali. Domačini zato z nezaupanjem gledajo na krajevno skupnost. V načrtu imajo tudi uredivate etnografskega muzeja, zgradili so bivak v Vadinah, gradili bodo tudi camping. Na Jezerskem pogrešajo tudi razne rekreacijske objekte. Med krajevno skupnostjo, turističnim društvom in gostinskim podružnicami ni najboljšega sodelovanja. Posloge ne najdejo skupnega jezika, posledica tega pa je še večje zavlačevanje z nekaterimi deli.

V. Mihelič

so se pravljeno zrealili v rahlih valovih jezera.

Potem šele se je začela prava prireditev Pod skalco. Mnoge tuje gledalce je najbolj navdušila bohinjska folklorna skupina, ki je prikazala nekaj najrazličnejših gorenjskih plesov. Po končani prireditvi se je začelo splešno rajanje.

Cene Rozman, ki se je največ prizadeval za organizacijo in dobro počutje gostov, je dejal, da je glavni cilj kresne noči, da turistom nudijo razvedrilo. O udeležbi in pravilu na tej prireditvi pa je dejal: »Kadar je denar, se vse naredi, vse dobro uspe.«

K. M.

Sejemske zanimivosti

Kranj, 14. avgusta — Jutri se bodo zaprla vrata letošnjega gorenjskega sejma in življenje v Kranju bo postalo spet vsakdanje. Pa poglejmo, kaj so nam pokazali nekateri razstavljalcji in kaj menijo o sejmu obiskovalci.

Med vrsto razstavljacev je zbudil našo pozornost obrtnik Franc Kremžar iz Šentvida. Pred Tekstilno šolo razstavlja mlatilnico, primerno za hribovske kraje, šrot stroj za žito ter ročne in motorne gnojnike in črpalki. Povedal nam je, da namerava čez zimo izdelati še mlatilnico z dvojnim čiščenjem. Za vse stroje nudi petletno garancijo, ima pa tudi na voljo vse rezervne dele. Da so Kremžarjevi stroji kvalitetni in trpežni nam pove tudi to, da nekateri izmed njih delajo že

trideset let. Kremžar je eden izmed redkih obrtnikov, ki se je posvetil izdelavi topeljelskih strojev. Iz njegovega pripovedovanja smo razbrali,

da rad prisluhnje potrebam in željam svojih kupcev. Tako sta npr. z nekim kmetom z Jezerskega uspela izboljšati star model ročne reporeznice tako, da ga bo Kremžar predelal na pogon z električnim motorjem. Takšna reporezna, ca bo še vseeno za polovico cenejša od sodobnih reporeznic nemške izdelave.

V prvem nadstropju Tekstilne šole prodajata svoje blago z večjim in manjšim popustom podjetji Kokra in Elič iz Kranja. Obiskovalke pridno kupujejo nogavice z manjšimi napakami tovarne Polzela, ki jih pri Elič prodajajo po 340 S dinarjev.

Klobučar Pajk iz Ljubljana

ne prodaja vse vrste letnih in zimske klobukov ter slamnikov s popustom od 30 do 50 %.

Pri Alipini, ki je ena izmed redkih proizvajalcev obutve, s prometom niso kdo ve kako zadovoljni. Menijo, da je temu v veliki meri kriva slaba lokacija prodajnega prostora. Sicer pa nudijo potrošnikom popuste od 10 do 30 %, odvisno od vrste obutve.

Podjetje Slovenija avto je doseglo sorazmerno visok promet predvsem zaradi velikega zanimanja za kolesa tovarne Rog pony, katerim so v času sejma znižali ceno za 3000 do 4000 starih din. Tudi mopede prodajajo za 8000 dinarjev ceneje kot sicer.

Veletrgovina Živila nas je predstavila z zelo originalnim prodajnim prostorom, urejenim v gorenjskem stilu. Pri tem niso pozabili na nobeno

Negospodarske investicije v zaostanku

Tržička podjetja ne plačujejo redno svojih obvez

Tržička podjetja zaradi pomanjkanja obratnih sredstev ne plačujejo redno svojih obvez za negospodarske investicije, prav tako pa tudi ne prispevka za urejanje mestnega zemljišča. Tako so v prvem tromesečju gospodarske organizacije nakazala le 2,4% planiranih sredstev. Do konca drugega tromesečja se je stanje sicer nekoliko popravilo, tako da so dohodki za negospodarske investicije dosegli 24% letnega plana.

Zaradi tako slabega dotočka sredstev zaostajajo dela na predvidenih investicijah in so se v glavnem omejila na dokončanje že lani začetih del. Tako so se zaključevala dela pri dograditvi kulturnega doma v Lomu, pri cesti Pristava—Križe in pri cesti skozi naselje Kovuter pri kanalizaciji Sebenje. V juniju je bila narejena javna razsvetljava Tržič—Bistrica. V teku pa so pripravljala dela za vodovod Snakovo—Sebenje, kanalizacija Ročevnica, vodovod Ročevnica, elektrifikacija Loka in obnova Partizanske ceste.

Pričakuje se, da tudi v prihodnje dotok sredstev ne bo usklajan s planom, saj bodo nekatere podjetja svoje obveze lahko poravnala šele ob koncu leta.

S. Z.

malenkost, tudi na gorenjske nageljne ne. Res pohvale vredna zamisel in nedvomno najlepši aranžma sejmu,

Letos prvič sodelujeta na sejmu tudi Državna založba in Mladinska knjiga, ki prodajata vse vrste knjig tudi na oboke.

Zelo zanimiva je turistična razstava, ki jo je pripravila Gorenjska turistično zveza v sodelovanju z Gorenjskim muzejem. Zelo lepa fotografija turističnih krajev in pejsažov Gorenjske pozivlja originalna gorenjska narodna noša, kmečka skrinja in drugo kmečko pohištvo. Na razstavi prodajajo tudi lične spominke s slovenskimi motivi, ki gredo dobro v denar.

Ker je sejem zaradi potrošnikov, nas je zanimalo kaj ti menijo o njem. Jože in Boža Ješe iz Radovljice sta hotela kupiti večjo jedilno mizo s stoli. Kljub temu, da

Kupujte v trgovini

Elektrotehne v Kranju

Prešernova ul. 9

- gospodinjski aparati
- akustični aparati, televizija
- elektroinstalacijski material

Tudi upokojencem omogočajo letovanje

Razen sedanjim članom kolektiva omogoča jeseniška železarna letovanje v Crikvenici, Biogradu na moru in na Mežaklji tudi svojim bivšim članom — upokojencem. Tudi ti lahko letujejo v omenjenih krajih za isto ceno kot aktivni člani, tj. po 1000 oz. 1250 din na dan.

Lani je letovalo v domovih oz. taborih Železarne 130 jeseniških upokojencev, letos pa že 80. Predvsem pred sezono in po njej delno pa tudi v glavni sezoni, bi lahko letovalo v omenjenih krajih nad 200 jeseniških železarjev — upokojencev. Jeseniški upokojenci so hvaležni svojemu bivšemu delodajalcu in sindikatu jeseniške železarne za tako ugodnost. — pu

Osvežila vas bo samo kaya

Loka

Škofja Loka

Kompas: previdnost pri investicijskem programu

Direktor podjetja Vlado Mikuž pojasnjuje prekinitev gradnje garni hotela na Ljubelju Nenadna odločitev o ustavitev gradnje garni hotela na Ljubelju, ki jo je sprejel delavski svet podjetja Kompas, je bila v Tržiču deležna ostre kritike. Da bi ugotovili, kje so vzroki za to dejanje, smo obiskali direktorja Kompasa tov. Vlada Mikuža in mu zastavili nekaj vprašanj.

»Kako da opravičujemo prekinitev gradnje hotela na Ljubelju? Argumentov za to je precej. Kredit za gradnjo smo dobili od Jugoslovanske kmetijske banke, navidez pod zelo ugodnimi pogoji. Namesto obresti bi morali plačati le en odstotek provizije. To je spočetka zapeljalo delavski svet, da se je brez pomislikov odločil za gradnjo hotela. Toda kredite bi bilo treba plačevati v devizah. Ali pa je Ljubelj že takšna turistična točka, s toljšnim obiskom tujih turistov — ki so seveda edini vir deviz — da bi prinašal dovolj tuje valute za odplačevanje kreditov in obresti? Naša strokovna služba je ugotovila, da ne.

Kmalu po sklepu o graditvi novega garni hotela je naš delavski svet sprejel še drugo odločitev — sklep o odkupu hotela Panorama na Ljubelju. Priznam, to je bil velik spodrlsjaj. Ljubelj je zaneskal še mnogo premajhen turistični center, da bi se

istočasni oblej dveh hotelov izplačal, da bi oba pomenila rentabilni natežbi. Razen tega je Panorama potrebna preureditve. Nima dovolj urejenih sob, mnogo je tudi drugih pomanjkljivosti. To pa pomeni zopet nove investicije. Treba se je bilo odločiti: ali novi garni hotel ali adaptacija Panorama. Delavski svet se je odločil za slednje.«

Nedokončani garni hotel nameravajo zgraditi do prve plote, kar bo podjetje veljalo okrog 100 milijonov S din. Za hotel je bilo sprva predvidenih 234 milijonov, podrobnejši izračun pa je pokazal, da bi za njegovo dokončno izgradnjo porabili nekaj manj kot 567 milijonov S din. Ali bodo preureditve Panorama financirali iz teh sredstev?

»Kredit, ki nam ga je Jugoslovanska banka odobrila za graditev garni hotela, je strogo namenski. Zato bo treba preureditve Panorama financirati iz drugih virov. Nedvonom bo čez nekaj let sama en hotel odločno premalo in tedaj bomo gradnjo garni hotela nadaljevali.«

Na vprašanje, kaj meni o trditvah, da je ustavitev gradnje močno prizadela gradbeno podjetje iz Tržiča, je direktor Kompasa tov. Mikuž povedal naslednje: »To je manjše podjetje, ki ga je gradnja hotela skoraj povsem započila. V ta objekt je vložilo večino razpoložljivih kapacitet. Naša odločitev ga je verjetno res prizadela, toda povedati je treba, da mu nameravamo dati v izgradnjo hotel Panorama ter karavilo blizu meje, ki jo je po pogodbji z JNA Kompas dolžan zgraditi in ki bo predvidoma stala od 70 do 80 milijonov S din.«

Znano je, da Kompas o svojem namenu glede gradnje hotela sploh ni obvestil občinske skupščine Tržič. Se-

le ko je delavski svet podjetja sprejel dokončen sklep o prekiniti del, je postal obvestilo. V Tržiču pravijo, da je le-to pomanjkljivo, da sploh ne navaja vzrokov za takšno dejanje. Kaj meni o tem direktor Mikuž? »Dokler delavski svet ni potrdil naše odločitve, o njej nismo mogli obvestiti občinske skupščine in GP Tržič. Možno bi bilo, da bi DS predlog zavrnil, saj je pred meseci sam odločil o gradnji. V tem primeru bi naše obvestilo povzročilo samo nepotrebljivo razburjenje, zato je pri delu in hudo kri.«

Podjetju Kompas so doslej v Tržiču dajali prednost pred konkurenco. Zato tam povsem upravičeno menijo, da je njegov ukrep neupravičen.

»Res so nam v Tržiču vedno šli na roko. Toda tja smo neprestano in vellko investirali. To nameravamo tudi v bodoče. Trenutna konjunktura na turističnem trgu bi sicer opravičila še nadaljnja vlaganja, toda razmere so lahko vsak čas spremene. Politični zapleti v svetu, gospodarski zaslop v zahodni Evropi, slaba vreme — vse to lahko odvrne tuje turiste. Celo sedaj vsi izgrajeni turistični objekti niso rentabilni, kako pa naj odpričujemo anuitete ob morebitnem poslabšanju položaja? Vse to nam narekuje previdnost pri investicijskih vlaganjih, da v prihodnje podjetje ne bi zabredio v težave.«

Direktor Vlado Mikuž je rade volje odgovarjal tudi na vprašanja, ki smo mu na zastavili v zvezi z gradnjo novega hotela na Bledu. Tudi tam naj bi po prvotnem načrtu postavili garni hotel. Za gradnjo so namenili 435 milijonov S din. Kasneje je graditelj obvestil podjetje, da bo objekt večji kot je bilo predvideno, da bo imel več postelj. Dasi postopek ni bil pravilen in bi delavski svet moral se seznaniti s tem že poprej, je le-ta novi načrt odobril. Stroški so se zato povečali na 698 milijonov S dinarjev. Bled je namreč turistično tako obiskano področje, da nudi dovolj zaslužka vsem hotelom. Zato se ni batiti, da bi ta investicija ne bila rentabilna.

I. Guzelj

Ce že govorimo o sejmu, pa ne smemo pozabiti na gostince, ki vsako leto poskrbe za ugodno počutje obiskovalcev. Poleg znanih podjetij, ki

S. Zupan

Gostilna — muzej

»Oglej si gostilno v Gorenji vasi in boš prijetno presenečen, mi je pred dnevi svetoval priatelj. »Gostilna je gostilna, pa naj bo še tak«, sem mu odvrnil. Priatelj pa se je samo skrivnostno nasmehnil in preusmeril pogovor. Njegov skrivnostni nasmeh mi ni in ni dal miru, pa sem sklenil, da si to ne-navadno gostilno, če je sploh nenevadna, ogledam.

Napis Gostilna Tabor, ki je bil tak kot pri vsaki drugi gostilni, je moje sumnje še okreplil. Vseeno sem vstopil. Takoj pri vhodu sem začuden obstal. V posebnih vdolbinah v zidu sem namreč zagledal kipce treh svetnikov. »Vsi trije so iz 17. stoletja«, mi je kasneje pripovedoval gostilničar Janez Prevodnik, ki je vnet zbiralec starin.

Začel sem si ogledovati njegovo zbirko. Pri vhodu stoji 6 skrinj, kakršnih je bilo nekdaj vse polno v starih

kmečkih hišah. Najstarejša je iz leta 1764. Poleg skrinj stoji 180 let stara miza, ki je masivna in ima vdelane lepe ornamehte. V zbirki po vseh stenah v gostilni so še: prekrasna hrastova vrata iz leta 1844, 15 panjskih končnic, najstarejša so iz leta 1700, nato cel kup bodal, sabelj, samokresov in drugega orožja, ki izhaja iz turških časov, več slik na steklo, potem kup starega denarja pa še in še. Ko sem hodil od primerka do primerka, sem vedno bolj dobival občutek, da sem v muzeju in ne v gostilni.

Lastnik te zbirke mi je po ogledu pripovedoval, da vsako prosto urico porabi za iskanje starin po okoliških hribih. Skoda je le, da predmeti, ki so po lastnikovem mnenju vredni 3 do 4 milijone \$ dinarjev, nimajo nobenega napisa o starosti in njihovem izvoru.

J. Čadež

16. in 19. avgust 1942

žalostna, črna dneva v jeseniški planinski zgodovini

Prebivalci osamljenih naselij, vasi in mest v krnicah, dolinah in okrošljih pod gorami, loveci in pastirji, za njimi pa tudi vedno večje število ljubiteljev in obiskovalcev gora, so morali že v najzgodnejšem času naselitve in obiska gora sprejeti neenak in neusmiljen ter brezkompromislen boj s posnelimi naravnimi elementi, s snežnimi meteži, neurji, vseuničujočimi plazovi, bliski, ki parajo nebo, gromom, ki pretresa temelje gora in s številnimi drugimi zloveščimi ujnama, ki se pode kot furije po gorskem svetu in kruto ter neusmiljeno gospodarijo po gorah, uničujejo gozdove, senike, naselja.

Takoj, ko se je začela pisati zgodovina klasičnega, ljudskega planinstva in planinskega športa ter alpinizma pri nas, v naših gorah, Karpatih, Tatrah, Dolomitih, Centralnih Alpah, Kavkazu, Pamirju, Andih in Himalaji, se je začela pisati črna, žalostna zgodovina planinskih nenačastnih katastrof.

So kot so sredi poletja leta 1822, pred stopetinštiri desetimi leti, žalovali Bohinjci za slavnim klasičnim gorskim vodnikom Antonom Korošcem, ki ga je strela ubila na samem vrhu Triglava, tako so žalovali trideset let pozneje, tretjega marca 1852 prebivalci Rateč, ko je snežni plaz izpod Ponc zasul in zakopal tri vaščane.

Severna stena Triglava je terjala prvo smrtno žrtvijo leta 1908, ko se je smrtno ponesrečil Karl Wagner.

Težja planinska nesreča dr. Stoeja in učitelja Petrovčiča leta 1909 v severni steni Skrlatice je narekovala nujno ustanovitev dobro organizirane prostovoljne gorske reševalne službe po zgledu, ki so ga imeli že v drugih alpskih deželah.

Nesreča prof. dr. Cerka leta 1912 na Stolu je dala povod, da se je še istega leta pri nas v Kranjski gori na

»Medena« slovesnost pod Zelenico

Ob otvoritvi plemenilne postaje A. Janše in upravne stavbe

Slabo vreme prejšnjo nedeljo ni preprečilo številnim prijateljem planin in čebel, da ne bi pohitili pod Zelenico na slovesno otvoritev nove plemenilne postaje Antona Janše in nove upravne stavbe za čebelarje. Upravna stavba bo služila za sprejemanje in oddajanje čebelnih matic in za prenosiče čebelarjev. Zgrajena je s sredstvi Zveze čebelarskih društev Slovenije, medtem ko je plemenilna postaja postavljena pretežno s prostovoljnimi delom čebelarjev. Glavno breme pri postavljavi plemenilne postaje sta nosila Ciril Jalen in Ivan Rodman iz Rodin. Filip Gartner iz Dražgoš pa je daroval tej plemenilni postaji 50 hramčkov s plemenilniki.

Zmogljivost nove plemenilne postaje je 100 hramčkov z 200 plemenilniki, kar pomeni, da bo lahko sočasno na prahi 200 matic.

Matica je najpomembnejše bitje v panju. Brez nje družina ne more uspevati, od nje pa so odvisne tudi vse dobre in slabe lastnosti čebel, ki družino sestavljajo. V panju je 60 do 80.000 čebel. Življenjska doba čebele — delayke — je zelo kratka, največ do šest

tednov. Cebelja družina se stalno obnavlja, saj matica letno zleže od 75 do 150.000 jajčec. Dobro potomstvo pa ni odvisno samo od matice, temveč tudi od trota, s katerim se druži na prahi. Na plemenilni postaji so samo najboljši in zdravi troti, ki jih sami odberejo, zato morajo biti v kraju, kjer je onemogočen dostop trotom iz drugih krajev.

Franc Resman, predsednik

čebelarskega društva Radovljica, je otvoril nove prostore, ki bodo služili za razvoj čebelarstva, za njim pa je o ponenu plemenilne postaje govoril Valentin Benedičič, predsednik Zveze čebelarskih društev Slovenije.

Ker je plemenilna postaja za Vrhom pod Zelenico, v kraju, kjer so se često zadrževali partizani, so čebelarji ob tej slovesnosti položili tri vence na grobišča padlih borcev.

J. Vidic

Filmi, ki jih gledamo

DEŽNIKI CHERBURGA — melodrama spremnega Jacquesa Demya. — Prvotno je beseda melodrama pomenila zvezo nekega dramskega dela z glasbo. Kasneje je ta beseda dobila drugačen pomen in je predvsem zaokroževala drama, pa tudi filme z grobimi dramskimi učinki, moralnimi spletками in nakanami, zelo povprečno psihologijo ter konvencionalnimi tipi.

Za Dežnike Cherburga lahko odtod ohranimo tisto pravno zvezo z glasbo, zelo povprečno psihologijo in konvencionalne tipe. Jacques Demy pa je te tri elemente, ki gledalcu najbolj privabljajo v kinematograf, spremno združil v zanimivo filmsko pripoved.

Eno je, kar daje Dežnikom posebno vrednost. Demy se je poskusil na področju, ki vse doslej še ni našlo spremnega oblikovalca. Dežniki so glasbeni film. Ne preveč spretan v filmskem izrazu, in v posameznih sekvenkah globoko pretrsljiv in razmišljajoč o življenju. Vendar le v posameznih sekvenkah.

Glazba Michela Legranda je, če izvzamemo nekaj melodij, ki jih še zdaj vrte vse radijske hiše na svetu, včasih zgolj in samo sama sebi namen. To pa je seveda pre malo, da bi njeno prisotnost na platnu opravičili.

Dežniki so melodrama, so lahko musical, filmska opera ali pa poetična filmska pripoved. Prav ta Sirina, posebnost in enkratnost pa je filmu prinesla tudi številne nagrade.

CEZAR PROTIPIRATOM, slobodna krojena zgodba o Juliju Cezarju in njegovih bojih z gusarji ali pirati. — Najbolj v filmu moti dramaturška konvencionalnost, ki bi bila lahko v vseh teh italijanskih filmih šolski primer takšne dramaturgije. Ta preprostost in filmsko neznanje ter prevelika želja po denarju ljudi, ki takšne filme delajo, pa so stvari, ki ne bi smele voditi gledalcev v kinodvorano.

B. Sprajc

v gore, ponoči in podnevi, v pripeki poletnega sonca ali pa v ledenu mrazu zim.

Trije mladi, neizkušeni, toda veliko obetači plezalci iz mladinskega odseka PD Jesenice so se namenili v nedeljo, 16. avgusta 1942, pred petindvajsetimi leti, preplezati zahtevno in previšno, izredno krušljivo severno steno Rigitice (2074 m) v mariborski skupini. Tone Tomazin (22) je plezel prvi, njemu sta sledila na vrvi Franc Kovač (20) in Jože Vodiček (21).

V spodnjem delu se stena ni mogla upirati resnični ljubezni in velikemu navdušenju pogumnih mladih plezalcev. Toda zgoraj, tik pod vrhom jim je stena nastavila past in pripravila veliko preizkušnjo. Nesrečno in nepredvideno naključje je mladim plezalcem v krušljivem previsu porušilo ravnotežje, vsa trojica je padla v praznino, v prepad, kjer sta Vodiček in Kovač obležala s hudimi ranami negibna, mrтva, Tomazin pa z zlomljeno roko in nogo in ranjeno glavo komaj živ med dvema mrtvima tovarišema.

Gorski reševalci z Jesenic in iz Mojstrane so že v pondeljek organizirali vse potrebno za najtežjo reševalno akcijo, ki so jo kdajkoli izvedli v težki in prepadni steni naši gorski reševalci. Reševanje je zahtevalo skrajne napore vseh reševalcev. Najprej so iz stene rešili dva smrtno ponesrečena plezalca, nato pa so začeli reševati težko ponesrečenega Tomazina. Reševalna akcija se je tretji dan, v sredo, 19. avgusta, že uspešno bližala svojemu zaključku, ko se je nekje visoko pod vrhom

Rigitice odkrušil kamen in se potočil v globino. Naključje je hotelo, da je padel na most sesutine plazu, pod katerim so bili požrtvovalni reševalci pri težkem in odgovornem delu s smrtno ponesrečenima in težko ponesrečenim Tomazinom.

Pod pritiskom padajočega kamna se je sneženi most porušil in pod snežno gmoto pokopal še dva gorska reševalca: Mirana Marna (30) in Franca Talarja (23). Nesreča treh mladih plezalcev se je spremenila v nesrečo dveh požrtvovalnih gorskih reševalcev.

V soboto, 22. avgusta 1942, pred petindvajsetimi leti, je bil na jeseniškem prelazu eden izmed najbolj žalostnih pogrebov. Jesenice so se zavile v žalost.

To je bila v zgodovini našega planinstva, plezalnega športa in alpinizma ena izmed najbolj žalostnih, tragičnih nesreč, ki se da pričerjati z ono izpod Storžiča in ono v severni steni Spika (Dibonova smer), ki se je pričetila deset let pozneje v zadnjih dneh aprila in prvih dneh maja 1952 leta, ko je težka stena in neurje v njej zahtevalo življenje petih mladih gorskih vodnikov iz Slovenske Bistrike.

Take in podobne tragične planinske tragedije so se leta 1950 zgodile v severovzhodni steni (Hornovi smeri) Jalovca in pozneje pod Brano v Kamniških planinah.

Gorniki, planinci, plezalci in alpinisti z Jesenic bodo skupaj s gorskimi vodniki in gorskimi reševalci ter drugimi ljubitelji in obiskovalci gora dostojno počastili z žalno komemoracijo pod severno steno Rigitice spomin dveh mladih plezalcev in dveh požrtvovalnih gorskih reševalcev. Uros Zupančič

Loški humoristični kotiček

Škoda, k sm sam osa

Prejšnji, pa ta teden sm imela folk letajna ke okol, de sm na dva šihta komi use upravila. U Lok j blo taku ket u mrauliš. Komi sm se spstila mal po luft, vidm po Lok posjanih čedna reč ldi, k sa z usih mogočih koncu kraju peršl pa malal ta lep pa zanimiu ster mest, k za kulturne rči zlepa ni biu gluhi, saj nečas ne. Gor za Dolencuvu hiša sm pa umerka, de se neki takga ket en spomink perštimuje. Boga žvau nism vedla počemu use to. Pognatata sm, da tist, k po Lok malaja, pa tist, ksa to ukap spraud pod večer per Kronbirtu mal posedeja pa pomožujeja. Čeprou j blo že preki večer k me j spanc že zla matru, ja zavijim not pa se skrijim, tak de sm use lahk slišala. Zvem, de j biu pred sto letm u Sore rojen Grohar, res de edn najbel nesrečnih slovenskih maledju, k sa ga ceu življajne use mogoče rči teple, k j pa zato al pa prou na true temu tak mater, de se mu še dons odkrivaja ne sam per nes, ampak tud po svet. Zrasu j pa z enga ubožnega pastirčka. To se prau, de se spodob, de po tolknu cajtu mož dobi spomink pa de maledju, s tem, k po lošk okolo pa po Lok malaja počasteja spomin na velkga človeka.

Himal sm pa zvedla, de to še zdelič ni usem prou. En perfarc (za naleš ga pišim z mejhna), k mu j biu že lan muzej prou na pot, b raj vidu de b se namest spominka kej asfaltiral. Tadrug perfarc (glihtak z mejhna), k se u use sorte ferajne pa rči utikuje, j še dergač dan vedi, de mu Grohar ni ušeč. Ušnuju je, de edn že peršti muje, kak b zgledu Groharju spomink u Sore pa de j na redu že ena približn dve pedi velka figura zato. Ta tadrug perfarc j reku, de bo že poskerbu, de spomink u Sore na bo nkal postaulen, če pa bo, j pa dost, de j tok velk ket figurca od tega možakerja.

Morm enga gada naprost, de bo tedva perfarca namest mene u jezik uklou, pa še u pamet, če ja j kej. Na misu m j peršl, de j Taučer u soj kronik za enga napisu: »Bog mu j ustvaru glava, pamit mu j pa ustvaru pozabul.« To se prau, de bo ged, če ga bam dobila, sam u jezik uklou. Prešern j pa reku, de nej šošter škerpete Šaca; saj to b žihor vedla tud oba perfarca.

Ljudje

Ko je zapuščal 5. avgusta našo državo etiopski suveren Haile Selasie, so izdali sporočilo o pogovorih, ki jih je imel z našim predsednikom Titom. V tem sporočilu je med drugim rečeno, »da se položaj na svetu vznemirljivo poslabšuje, ker posamezne države še naprej izvajajo politiko sile in agresije in da prav ta položaj nalaga vsem, ki so odgovorni za mir, da napno vse sile za njegovo ohranitev.«

Brez dvoma je predsednik Tito ena izmed vodilnih osebnosti v svetovnem političnem dogajaju in prav zaradi tega je njegova politika, oziroma politika naše države, odraz zavedajoče so odgovornosti za ohranitev svetovnega miru. V tej luči poteka vsa naša zunanjina politika in to še prav

posebno ob sedanjem težkem položaju na Bližnjem vzhodu.

Titov odhod 9. avgusta na obisk v ZAR, Sirijo in Irak pomeni mnogo več, kot je to mogoče na prvi pogled oceniti. Srečanje z že tradicionalnimi priatelji namreč ni pomembno samo zaradi tega, ker potekajo razgovori o tem, kako odstraniti posledice izraelske agresije na arabske države, marveč je morda še zanimivejše iz drugih vidov.

Enoten nastop evropskih socialističnih držav ob izbruhu vojne na Bližnjem vzhodu in s tem v zvezi odločen nastop naše države oziroma predsednika Tita, so nekateri ocenili kot našo oslonitev na Vzhodni blok. Čeprav so naši politiki že takrat poudarjali, da je do tega prišlo le kot logična posledica realne politike teh držav, pomenijo sedanji obiski praktično potrditev

Nove poti neuvrščenih

naše nevezane politike. Ta obisk pomeni ponovno potrditev, da ne pripadamo nobenemu izmed blokov in da se zavzemamo za sožitje med vsemi državami. Seveda je mogoče doseči takšno sožitje le ob sodelovanju vseh držav in k temu ni mogoče nikogar siliti...«

Druga pomembnost srečanja vodilnih državnikov ZAR, Sirije, Iraka in Jugoslavije je v potrditvi tesne povezanosti nevezanih držav. Ce k temu prištejemo še napovedano srečanje Tito-Naser-Gandi, vidimo, da ni prišlo do razbitja »tretjega sveta«, marveč da je sodelovanje med temi državami v sedanjem položaju še veliko pomembnejše kot je bilo kadarkoli.

Zadnji svetovni dogodki služijo mnogim za dokaz, da je politika nevezanih v krizi. Brez smista bi bilo tu zanikit, vendar nam mora biti ob tem jasno, da v krizi niso le

neuvršcene države, marveč svet; pokazati je treba na pravzrocitje te svetovne krize.

Ce v spletu te svetovne krize gledamo na Titov obisk na Bližnjem vzhodu, nam mora biti jasno, da pomeni odločen korak k ponovni poživitvi dela nevezanih držav, k iskanju novih poti, ki jih morajo te države prehoditi.

Neuvršene države hčijo nove poti. K temu so jih prisili agresivni nastopi nekaterih držav. Kakšna ba v bistvu ta »nova« politika nam je že sedaj znana, ker ne more sloneti na drugem kot na prizadevanju po miru, vendar kako bo to v praksi bomo lahko sklepali šele po poročilih iz sedanjih srečanj oziroma iz zunanjega odraza praktične politike teh držav;

P. Colnar

in dogodki

Lovec na modrasi

Nevaren konjiček mladega Ločana

Gabrovo je gorska vasica, ki leži ob poti na Lubnik. Gruča hiš, raztresena po prisojni strani pobočja, je po ves dan na udaru toplega sonca. Iz debele plasti rjave zemlje poganjajo bujni sadovnjaki, da so hlevi in skedenji v bližini zaviti v prijeten senčnati blad.

Pot nas vodi skozi vasico, se v strmini nad njo zoži v stezo. Ze po nekaj sto metrih zavije v gozd. Pobočje na levu se strmo spusti proti Poljanski dolini. Veter in deževje sta tod opravila svoje. Iz izpranih tal na gosto štrese sive skale, od vlage razjedene in od vročine razpokane. Drevje se razredči, izriva ga redko grmičevje in podlast. Dasi vaščani dodobra poznajo svojo okolico, semkaj le pogedko zaidejo. Kajti to je kraljestvo kač, ali bolje domovje modrasov, nevarnih strupenih piazilev. Ob sončnih dnevnih prilezejo iz razpok in luknenj v tleh, lšoč toplotne na razbeljenem skalovju.

Se nekdo prav dobro pozna ta kraj. To je 21-letni Dušan Smid, študent Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani, sicer pa strasten lovec na kače. Fanta, doma iz Skofje Loke, sem pred dnevi poprosil za nekaj besed o njegovem nenavadnem konjičku. Pa me je povabil kar s seboj, na lov za modrasi. Tako sva se naslednji dan depoldan znašla sredi skalovja v pobočju nad vasjo Gabrovo. S torbo na zadrgo v levici in dolgimi leseniimi kleščami v desnici sem se plazil skozi podlast tik za neslišno stopajočim lovcom. Le-ta je v rokah stiskal dolgo palico, na koncu razširjeno in razcepljeno v dva rogila, podobno kot ro-

govilice pri frači. Med njima je bil razpet debel gumijast trak, ki pritisne žival ob tla, ne da bi jo poškodoval.

Naredila sva še nekaj previdnih korakov, potem pa mi je Dušan pomignil, naj obstanem. Nekaj metrov pred nama je iz zemlje molela velika skalnata škrbina, vsa obšljana s soncem. S stegnjeno roko je fant pokazal nekam nanjo, toda ničesar nisem mogel zapaziti. Skomignil je z rameni, se nasmehnili, hip kasneje pa že bliskovito pla-

nil napraj. Palica mu je trznila v mišičastih rokah in zadebla neko mesto na skali. Skrotovičena suha veja, pritisnjena ob kamnito podlago, je kakor po čudežu oživelja, se zvijala in grozljivo sika. Tedaj sem zagledal ploščato trikotno glavico, na koncu okrašeno s šilastim rožičkom, ki se je kot misel naglo dvignila in nekajkrat silovito usekalna po palici. Toda modras je bil ujet. Dušan, ki je žival čvrsto pritiskal ob skalo, mi je pomignil. Tresoč se od razburjenja sem razprilesene klešči in skušal ujeti opletajoči kačji vrat. Ni mi uspelo. Namesto mene je to opravil lovec — z eno roko. Dvignil je zvijajoče se, približno 80 cm dolgo in za palec na nogi debelo telo od tal in ga previdno spustil v torbo. Hitro sva potegnila zadrgo in strupenjača je bila na varnem. Isti prizor se je ponovil še trikrat. Ko sva se vračala, je bila platnena torba v mojih rokah občutno težja.

»Modrasa je teže najti in zalesiti, kot pa potem uloviti,« je spotoma pričevala ple-

čati študent. »Lovim že kakih deset let. Doslej sem uplenil okrog tisoč kač. Ne niso bili samo modrasi. Vmes je tudi nekaj godov, beloušk in smokulj.« Na vprašanje, ali meni, da je lov na modrasa nevaren, je odgovoril: »Seveda je. Potrebne so ostre oči, mirna roka in dober refleks. Brez tega ni nit... Pred leti me je modras pičil v roko. Ni bilo hudo, kajti vedel sem, kako si je treba pomagati, pa tudi do zdravnika ni bilo daleč.« Přistavil je, da pozna še več podobnih lovišč v okolici Skofje Loke. »Modrasa oderem, kožo, okrašeno s črnim verigastim vzorcem, pa naprem na desko in posušim na soncu. Z njo je prevlečen jermenček pri zapestni urci, hlačni pas ali čevlj marsikatevrega od mojih znancev. Lepa so tudi tako okrašene ženske torbice.«

Na poti domov sva srečala nekaj kmetov. Vsi so najuje po barbi po lovske sreči. Poznajo držnega fanta, ki ob vročih poletnih dneh tam okoli zalezuje modrasi.

I. Guzelj

VI STAL

»To je bil najlepši slovenski fant...«

Ne le radovednost, bolj skrb, kako je sedaj z nekaterimi rečmi, ki so bile kdaj v taki ali drugačni zvezi s pesnikom in njegovim časom, mi je oni dan potisnila popotni les v roke (tako je pravil popotni palici Fran Levstik), da sem se odpravil v kraje Visoke Gorenjske: na Bled, Blejsko Dobravo, Jesenice, v Vrbo, Poljče in Zgošo. Da bi na fastne oči videl, ali se je od leta obsoej le kaj popravilo, uredilo, spremenilo — kar smo predlagali, opozarjali, prosili v zapisih na tej prešernovski strani Glas.

Podoba pa je, da je ostalo vse pri starem in da so se odprla celo nova vprašanja, nove rane (da ne urorabim suhoperarnega in tujega izraza »problem!«).

Julijino potomstvo

Hčere in vnukinje Julije Primčeve so imele svoja domovanja na Bledu (Želeška ulica št. 8) in v Zgoši (št. 61) pri Begunjah. Obe vili sta ob osvoboditvi postali splošna ljudska imovina. Do tu je stvar v redu, čeprav bi določen obzir pri potomstvu Julije Primčeve le veljalo imeti. Tembolj, ker je, vsaj v zgoškem primeru, z zanesljivostjo izpričano njihovo sodelovanje z NOB.

Danes so naše meje na stežaj odprte in tudi stare zamere in jeze so v teku dveh desetletij precej uplahnile. Zato zlahka razumemo domotožje, ki privabila Julijine potomce na Gorenjsko, na obisk rojstnih domov iz daljne tujine. Gotovo tem obiskom ne moremo nasprotovati, celo všeč nam je, da otroci Julijinih otrok le niso povsem pozabili domovine svoje babice.

Toda zares neprijetno nam pa je le, ko ti obiskovalci najdejo svoj nekdanji dom zanemarjen, zasmeten, navrnosti demoliran. To velja predvsem za Zgošo št. 61. Na Bledu, v Želečah, ni sicer tako hudo. Tamkaj oddajajo tujiske sobe in je hiša zato primerno oskrbovana. Le za okolje in nekdanji negovan vrt ne bi mogli tega trditi.

V Zgoši št. 61 pa po vsej priliki ni nikogar, ki bi za vzdrževanje hiše in za snago v njej in okrog nje poskrbel. Nekdanja vila sredi kultiviranega parka bo v kratkem le še razbitina...

Ne le zaradi morebitnih obiskov prejšnjih lastnikov, pač pa zaradi dobrega po-

čutja današnjih stanovalcev bi kazalo stavbo vsaj zasišno vzdrževati in skrbeti za red in čistočo. — Slabo spričevalo je za slehernega, če nekaj prevzame, skrbeti za to pa ne zna ali noče. Po vsem svetu je tako: nov lastnik stvari izboljša, modernizira, zlepša — ne pa zanemari tako, da še tisto, kar je bilo kdaj dobro, zdaj propade.

Že nekaj časa me moži vprašanje: pri kom bi le utegnilo biti hranjeno Julijino okrasje: zapestnica z medaljonom, uhani in prstana?

Vse to sta poslednji lastnici blejske vile, baronci Avgusta in Marija, sestri nekdanjega novomeškega okrajnega glavarja Viljema Rechbacha (ki je zapustil v Novem mestu izjemno lep spomin), edinca najstarejše Julijine hiere, nesli v Ljubljano — da ne bi bili izseljeni... Res nista bili, našli sta zavetje za svoje stare dni v hiralnici na Jesenicah; tamkaj sta kmalu nato tudi umrli. Njunega zapuščenega groba nisem več našel (11. avgusta 1967).

Nikakor pa ne gre pri tej želji, da bi odkrili današnjo hrambo Julijinega okrasja, za radoznačno težnjo po odkritju kakega zaklada materialne vrednosti. Vsa stvar nas zanima zgolj s kulturno-zgodovinskega stališča. Saj je to okrasje prav ono, ki ga nosi Julija Primčeva na slovitem Langusovem portretu iz leta 1836! Zato spadajo te dragocenosti v muzej, ne pa v kako zasebno hranišče!

Ali naj se sedaj ustrašimo truda potov in vsakršnih zamer — ko namjeramo iskati in zahtevati te stvari za Prešernov spominski muzej v Kranju?

Pozabljen trud

Pred leti smo v Glasu (20. 3. 1965) opozarjali na slabo oskrbovan spominsko ploščo Prešernovih sester, Jere in Katre, na Blejski Dobravi. Postavil jo je zasluni pesnik rodoslovec Tomo Zupan v upanju, da bo le kdo poskrbel zanj po njegovi smrti. Ceravno pa je plošča vzdiana v cerkveno steno, te skrbje ne uživa niti od župnega upravitelja. Očistiti, poglobiti, črke in jih pozlatiti — to vendar ne sme biti pretežko!

Mimogrede, ko smo že na Blejski Dobravi, je treba še

opozoriti vse oskrbnike kapelic in znamen, da te le na ta ali oni način zaščitijo pred pohlepom nekaterih tujih »ljubiteljev gotskih in baročnih kipcev. — Prav tu, na Dobravi, tako blizu Bleda, sem opazil v niši nad kapelico svetega Stefana, tük ob prometni cesti, baročnega Boga Očeta. Nezavarovan leseni kipec bi kazalo vsaj s steklom zaščititi — preden bo prepozno! Ko so stvari onstran meje, so navadno za vedno izgubljene. Naše kulturno-zgodovinsko imetje pa je spet za določeno umetniško delo osromašeno.

Druga tako žalostno pozabiljena plošča, ki jo je tudi postavil Tomo Zupan, je v Vrbi. Skoro neopazno sivi z zbledelimi črkami na steni rojstne hiše škofa Janeza Zlatoustega Pogačarja (1811 do

Pesnik Anton Medved

1884). Mož, ki je bil kneževski pokrovitelj slehernemu, za katerega je slutil, da se mu godi kritica (med drugimi tudi Francu Levstiku in Simonu Gregorčiču), zaslubi bolj zvest spomin tudi zradi svoje pripadnosti naprednim mladoslovencem, radi svojega širokega izobrazbenega obzorja, kot so ustavnovitelj Matice Slovenske in realizator slovitega Wolfsovega nemško-slovenskega slovarja. Morda bi brezniško župno upraviteljstvo, ki je za vse ostale svoje kulturne spomenike takoj vzorno poskrbelo, uredilo tudi to? Ko gre prav za brezniškega farana in za slovitega, nedvomno doslej najbolj slovensko - narodnega ljubljanskega škofa!

Kaj bi bilo bolj naravnega kot to, da bi današnji rod počastil tudi Toma Zupana s spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Smoketu? In morda tudi na Okroglem pri Kranju, kjer je častitljivi monsignor preživel jesen svojega delovnega živ-

ljenja? O Zupanu bo gotovo treba še spregovoriti, saj nam je ta čebeljemarljivi Prešernov daljni sorodnik, otel pozabi tisočero podatkov iz pesnikovega vnanjega življenja, hkrati pa bil zasljen ustavnovitelj in pravemestnik (po današnje »predsednik«) narodno-obrambne šolske Ciril-Metodove družbe.

Usihajoča drevesa

Sredi Vrbe stojim in mislim na čas, ki mora priti: da bo ta naša najdražja vasica kot celota kulturno-spomeniško zaščitena. Ko bo svet Marka pregnal s svojih bližnjih njiv goveje črede in spet varoval pred točo zorečo pšenico. Živila pa se bo tedaj spet pasla na planinah in na sedaj popolnoma neizkoričenih dvestotih hektarjih »gmajne« južno od Vrbe, proti savskim ježam.

— Ne na stoletja gnojenih njivah kot seduj! — Seveda je morda ta iluzija polna zmot: kako bi zastarel romantik, po svojih prednikih zaljubljen v domačo rodovitno prst, mogel razumeti te sodobne agrotehnične ukrepe in izvedbe? Pa čeprav hote ne prisluhne kolektivnemu gospodarstvu nenaklonjenim zasebnim kmetovalcem.

Sicer pa bi vsi preprosti obdelovalci zemlje, ki nikoli niso bili prav vneti za velike gruntarje in tuje velenopestnike, pozdravljali sleherno tako gospodarjenje družbenih posestev, ki bi mogli služiti kot vzor in šola smotratega kmetovanja. Ne morejo pa se sprijaznit s skativijo turistično zanimive in občutljive pokrajine, kakor je ta v neposredni bližini Vrbe. — Da niso to prazne besede, zadostuje že pogled na blatno in razrito umetno živinsko napajališče na pašniku za cerkvico svetega Marka.

Torej ne gre za ugovarjanje kmetijskim strokovnjakom, upira se nam le neprimerno lociranje tega živinorejskega obrata. Saj ne da od tod, južno od Smokuča, podoben obrat ne dela nasilja ne pokrajini ne naselju.

Ali je čas krv ravnodušju ali je kaj drugega vmes, da Vrbnani sami ne poskrbe za zaščito svoje znamenite sremske lipe? Razkrit stržen odmlomljene vrha bo povzročil smrt stoljetja starega drevesa. Pločevinasta strešica, ki bi jo lahko pritrdiril katerikoli domač fantič, bi ushanje nedvomno preprečila. Pa se vendar tudi ob

tej priložnosti ne postavlja vprašanje, kdo bo to plačal? — Druga, podobna reč je z mladim jagnedom na levu in vhodnih vrat starodavne Markove cerkvic. Posušil se je. Le kdo bo zdaj zasadil novo drevese?

Nekoč, niti ne tako davno, so stopili vaški možje vkup in uredili take stvari takoj in dobro. Ali naj zdaj za to malenkost kličemo na pomoč Zavod za spomeniško varstvo?

Anton Medved

Spotoma, med stoterimi skrbmi, pa smo skoraj pozabili na naslov današnjega zapisa. Obisk v Vrbi in na Breznici je opozoril tudi na pesnika Antona Medveda (1869–1910), ki je tu služboval kot kaplan tri leta, 1907–1910. Čutečemu pesniku je bilo tu, pri plemenitem in umevajočem župniku Tomažu Potočniku, usojeno preživeti najlepša svoja leta. Pričevanje domačinke Ivanke Mulej, sestrične pisatelja Finžgarja, to le potrjuje. A prihranimo njeno pričevanje za prihodnji zapis!

Bratranec njen pa je o Medvedu takole zapisal: »Izmed vseh prijateljev — literatov mi je ostal najboljši in najzvestejši Anton Medved. Z njim sva si vedno zelo odkrito in včasih trpkovo sodelovala svoje spise. Velikokrat sva bila polna dvomov, ali sva poklicana in ali niso vse obilne ure literarnega dela izgubljene.«

Le pri Prešernu, Jenku in Gregorčiču je bila njihova pesem takoj zvesto zrcalo trpkega življenja kot pri Medvedu. Le da Medved niko nì izpovedal vsega gorja, ki ga je moral občutiti v letih svojega popotovanja...

Se naslov današnjega zapisa zdaj utemeljimo: Ivan Cankar je v pogovoru s svojim bratracem Izidorjem Cankarjem (Obiski, 1920) povedal med drugim tudi tole:

»Da je šlo slovensko sodobno slovstvo zelo visoko, da stoji ob rami svetovne literaturi — beri Zupančič; beri Medvedove pesmi! Medveda zelo cenim; ne le kot pesnika, temveč tudi kot človeka. To je bil najlepši slovenski fant: rimski nos, črne oči, mehkobne ustnice, fin glas.«

Črtomir Zorec

Po Prešernovih stopinjah

Tragična smrt na Stolu

V bližini Valvasorjevega doma na Stolu se je 13. avgusta ob 14.30 smrtno ponesrečil 29-letni Anton Mežnarc z Jesenic. Ker je navdušen planinec, se je v nedeljo zjutraj s prijateljem Vinkom Jordanom odpravil na Stol.

Usodno prehitevanje

Na cesti I. reda pri Kovoru se je v nedeljo ob 10.40 smrtno ponesrečila dr. Vesna Rajar-Morel. Peljala se je s svojim možem ing. Adolfovom Rajarjem v osebnem avtomobilu Ford Taunus 15 M ZA 52-93 z Ljubljala proti Kranju. Rajar je vozil zelo hitro in pri Kovoru prehiteval neki osebni avtomobil, nato pa hitro zavil v desno. Pri tem ga je začelo zanašati. Trčil je v osebni avtomobil znamke Fiat 1300 SRP-S-216 D, ki ga je vozil avstrijski državljani Jozef Stanzel z Dunaja. Pri trčenju, ki je bilo zelo hudo, je bila težko ranjena Vesna Rajar, ki je kmalu po nesreči umrla, sopočnika in voznika avstrijskega avtomobila pa so bili hudo ranjeni. Gmotne škode je za 48.000 N din.

-m-

Samomor

Cesar Koloman iz Zgornjih Gorij je 12. avgusta naredil samomor z osebnim avtomobilom. 40-letni gozdnivec se je ta dan sprl z ženo in jo hotel zabosti. Ko mu je pobegnila, se je z avtomobilom odpeljal proti delavski restavraciji na Mrzlem studencu na Pokljuki in se z vso silo zaletel vanjo. Bil je hudo ranjen in je kmalu po nesreči umrl.

-m-

Spet žrtev trčenja

Na Blejskem mostu sta 12. avgusta trčila mopedist Stanislav Zlodenjak in kolesarka Angela Berakovič. Berakovičeva je pripeljala na cesto ne da bi se prepričala, če je prosta.

Tedaj je mimo pripeljal mopedist in trčil vanjo. Pri nesreči sta bila hudo ranjena, zato so ju prepeljali v jeseško bolnišnico. Mopedist Zlodenjak je ranam že naslednji dan podlegel.

-m-

Mladoporočenca Jurica Rozman iz Kranja in Martin Smith iz Oldhamata

Ostanek taunusa ob nesreči pri Kovoru

Zahvala

Ob tragični smrti nepozabnega sina, brata in strica

Franca Zakotnika

Dolinarjevega iz Dorfarjev

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko vencev in cvetje, ter z nami sočustovali. Posebna hvala č. duhovščini, dr. Koširju in bolniškemu osebju Ljubljana, podjetju LTH in njegovim sodelavcem, nadalje se zahvaljujemo pevcom iz Stare Loke za gansljive žalostinke, sosedom, fantom in dekletom iz domače vasi in vsakomur, kdor nam je kakorkoli pomagal lajšati našo bol.

Zaluboči: starši ata in mama, brata: Janez z družino in Boris, sestre: Marica, Anica z družinami in Cilka, stara mama in ostalo sorodstvo

Izraz solidarnosti

Rdeči petelin, ki se je spomladi nepričakovano pojavit v Planini pod Golico, je upeljali stanovanjsko poslopje Blaža Razingerja in družina s sedmimi nepreskrbljenimi otroci je ostala brez krova. Družina Razinger je še posebno prizadeta zato, ker hiša ni bila zavarovana.

Ljudska solidarnost je tudi tokrat pomagala najti izhod iz nezavidnega položaja nepreskrbljene družine. Razingerjevi sodelavci v železarni so zbrali okrog 1.500.000 S din, prek 400.000 S din pa je bilo zbrano po krajevnih organizacijah rdečega križa.

Stevilni občani in krajevna skupnost pa so denarne pomoči nakazali neposredno na hranilno knjižico prizadetega.

Skupno je doslej namensko za postavitev nove hiše Razingerjevi družini zbrano prek dva in pol milijona S din. Poleg tega je železarna odobrila brezplačno nabavo materiala za hišo v vrednosti 300.000 S din, delavci montažne pa bodo pomagali pri postaviti krova na novo hišo.

Lokacija za hišo še ni dočlena, vendar bo tudi to v kratkem urejeno, ker je za to delo imenovana posebna komisija.

1200 utopljencev letno v vodah Jugoslavije

V preteklih 11 letih se je v vodah v Jugoslaviji utopilo približno 12.000. Letno povprečje je 1.200 utopljencev. Za prometnimi nesrečami na naših cestah so utopitve takoj na drugem mestu na tabeli nesrečnih primerov.

O utopitvah ljudi raznih starosti in poklicev, plavalcev in neplavalcev lahko vsak dan beremo v našem tisku. Samo v enem dnevu se je v Savi in Donavi pri Beogradu utopilo 12 ljudi.

Nesrečnim primerom v naših vodah često botruje neprevidnost. Slabi plavalci precenjujejo svoje sposobnosti

in moči, znojni in vroči skačejo v vodo ipd. Pri vsem tem ne smemo zakriviti dejstva, da je pri nas zelo slabo razvita reševalna služba. Več kot polovica Jugoslovanov ne zna plavati, drugim ni znano, da s polnim želodejem ne smejo v vodo itn.

Redke so šole, ki imajo v svojem programu tudi učenje plavanja. Nekje opravljeno, ker nimajo odgovarjajočega bazena, drugod pa iz malomarnosti.

Smo že pozabili na tisti sklep, da mora do 1970. leta znati vsak Jugoslav plavati?

J. V.

Uredili so ceste in mostove

Na cesti Trstenik-Čadovlje-Spodnja Bela spet redno vozi avtobus. Ta cesta je bila namreč dlje zaprta zaradi gradnje mostu čez potok Blatnik. Vsa dela, in sicer 17 metrov dolg most in lepo kamnito obzidje, je opravila Vodna skupnost Gorenjske. Le nekaj dni prej pa je Gozd-

no gospodarstvo Kranj uredilo 300 metrov gozdne ceste in nov most prek istega potoka v vasi Pangerščica. S temi deli je Gozdno gospodarstvo Kranj omogočilo kmetom lažji dohod do gozdov, za kar se mu prebivalci vasi pod Starčičem zelo hvaležni.

- re

Radio

SREDA — 16. avgusta

8.05 Glasbena matineja — 9.00 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.15 Deset let otroškega zborna RTV Ljubljana — 9.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 10.15 Majhen recital violinistk — 10.45 Clověk in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Turistični napotki za tujne goste — 11.20 Popevke in plesni zvoki — 12.10 Gozdovi pojo — simfonična pesnitev — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Polke in

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

ce — 20.00 Lahko noč, otroci — 20.10 Carmen — opera — 22.10 Za ljubitelje jazza — 22.50 Literarni nočturno — 23.05 Lahko noč s pevcem Nat King Cole-om

ČETRTEK — 17. avgusta

valčki — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Melodije za razvedrilo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Drobni edomki iz opere Madame Butterfly — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Z operetnih odrov — 18.45 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednici

— 20.00 Lahko noč, otroci — 20.10 Carmen — opera — 22.10 Za ljubitelje jazza — 22.50 Literarni nočturno — 23.05 Lahko noč s pevcem Nat King Cole-om

ČETRTEK — 17. avgusta

8.05 Glasbena matineja — 9.00 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.15 Glasbena pravljica — 9.30 Ljubcen žarovnice — balet — 10.15 Minuti s solisti ljubljanske Opere — 11.00 Turistični napotki za tujne goste — 11.20 Za vsakogar nekaj iz orkestralne glasbe — 12.10 Skladbe Isaaca Albeniza — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Baritonist Jože Humar poje narodne — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Za prijetno popoldne — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Madžarske narodne pesmi — 16.00 Vsak dan za vas —

PETEK — 18. avgusta

8.05 Operna matineja — 9.00 Pionirski tednik — 9.30 Melodije za klavir in godala — 10.15 Dvajset minut pri skladatelju Josipu Pavčiču — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Turistični napotki za tujne goste — 11.20 V plesnem ritmu — 12.10 Intermezzo z godali — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igrajo pihalni orkestri — 13.30 Priporočajo vam —

čajo vam — 14.05 Operetni napevi — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Napotki za turiste — 15.25 Glasbeni intermezzo — 15.40 Zabavni zbori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi po zabavnih glasbi — 18.45 Kulturni globus — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Lahko noč, otroci — 20.10 Komornemu zboru RTV Ljubljana dirigira Rado Šimonić — 20.40 Glasbena medigra — 20.45 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakih — 22.10 Iz sodobne romunske simfonične literature — 23.05 Literarni nočturno — 23.15 Četrti ure s Plesnim orkestrom RTV Ljubljana

Televizija

SREDA — 16. avgusta

18.13 Napoved sporeda (RTV Ljubljana) — 18.15 Mornar na triciklu (RTV Zagreb) — 19.00 Reportaža (RTV Skopje) — 19.30 Cik cak, 19.40 TV obzornik (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak 20.38 Serenada, 21.10 Avto revija (RTV Ljubljana), 21.40 Spomini in reportaže, 22.10 TV dnevnik (RTV Beograd) — 22.25 Atletika Zahodna Nemčija : ZDA (RTV Zagreb) — Drugi spored: 17.55 Včeraj, danes, jutri, 18.15 Spored JRT (RTV Zagreb) — 19.30 TV pošta (RTV Beograd) — 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Zagreb) — 20.00 Spored italijanske TV — Ostale oddaje: 17.00 Poročila (RTV Beograd) — 17.05 Mladinska igra (RTV Zagreb) — 17.25 Ekspedicija (RTV Beograd) — 20.30 Propagandna oddaja, 22.10 Včeraj, danes, jutri (RTV Zagreb)

Atletika Zahodna Nemčija : ZDA (RTV Zagreb) — Drugi spored: 17.55 Včeraj, danes, jutri, 18.15 Mladinska tribuna, 18.35 Spored JRT, 19.40 TV prospect (RTV Zagreb) — 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Skopje), 20.00 Spored italijanske TV — Ostale oddaje: 17.05 Poročila (RTV Skopje) — 22.00 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

PETEK — 18. avgusta

18.20 Brez parole, 18.45 Vizitka, 19.00 Mozaik kraškega filma, 19.30 Cik cak, 19.40 TV obzornik (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.30 Cik cak, 20.38 Poseben dan — film, 22.10 Zadnja poročila (RTV Ljubljana) — Drugi spored: 17.55 Včeraj, danes, jutri, 18.15 Zaplešite z nami, 18.45 Glasbeni kotiček, 19.05 Panorama, 19.54 Lahko noč, otroci (RTV Zagreb) — 20.00 Spored italijanske TV — Ostale oddaje: 17.25 Poročila, 17.30 Oddaja za otroke (RTV Beograd) — 20.30 Propagandna oddaja, 20.38 Celovečerni film, 22.10 Informativna oddaja (RTV Zagreb)

Dovje-Mojsstrana
17. avgusta franc. barv. CS film NEBO NAD GLAVO

Kranjska gora
17. avgusta franc. barv. CS film NAJSTAREJSI FER-CHAND

18. avgusta franc. barv. CS film NEBO NAD GLAVO

Kamnik DOM
16. avgusta ital. barv. film RDECA PUŠCAVA ob 20. uri
17. avgusta ital. barv. film RDECA PUŠCAVA ob 17.15 in 20. uri

Kranj CENTER
16. avgusta ital. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM ob 16., 18. in 20. uri
17. avgusta franc. barv. CS film DE2NIKI CHERBURGA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ
16. avgusta nem.-španski barv. CS film TRIJE NE-

USMILJENI ob 18. in 20. uri
17. avgusta amer. barv. CS film PLAZA ZELJA ob 18. in 20. uri

Kino

Jesenice RADIO

16. avgusta franc. barv. CS film NAJSTAREJSI FER-CHAND

17. avgusta ameriški film DIVJI JEZDEC

18. avgusta češki film V INTIMNI SVETLOBI

Jesenice PLAVŽ

16. avgusta ameriški film DIVJI JEZDEC

17. avgusta ital. barv. film GIULIETTA IN DUHOVI

18. avgusta ital. barv. film GIULIETTA IN DUHOVI

Kavo
Loka
dobite tudi v
Central
prodajalna
Delikatesa - Kranj

Le 10 ribolovnih dovolilnic

V pisarni turističnega društva Radovljica so letos izdali samo deset ribolovnih dovolilnic. Morda je temu vzrok razmeroma visoka cena, saj ribolovna dovolilnica za dan na tujega gosta stane 5000, za domačega pa 2000 S din. Pri tem moramo vedeti, da Sava pri Radovljici ni tako bogata z ribami kot je npr. Soča ali druge vode pri nas.

J. V.

Cena izleta za osebo je 620 N din

V ceno je vreden avtobusni prevoz, hotelske usluge po sporedu, skupinski potni list, stroški organizacije in vodstvo potovanja. Vsak izletnik lahko kupi za lastno uporabo 50 DM za 163 N din.

Prijave sprejemajo poslovalnice KOMPAS do 25. avgusta, Bled, Jesenice, Kranj.

KOMPAS

prireja od 24. 9.—28. 9. izlet
München - »Oktoberfest«

Spored:

1. dan: odhod ob 5. uri zjutraj iz Kranja, poslovalni Kompas. Potovanje preko Rateč v Cortino d'Ampezzo in preko prelaza Brenner v Innsbruck. Namestitev v hotelu, večerja in prenočišče

2. dan: po zajtrku ogled Innsbrucka, nato potovanje preko Mittenwalda v Garmisch-Partenkirchen, izlet z gorsko železnicu na Zugspitze, najvišji vrh Nemčije (2966 m). Proti večeru potovanje v München. Namestitev v hotelu in prenočišče,

3. dan: po zajtrku avtobusni ogled mesta, nato izlet v Dachau in obisk nekdanjega koncentracijskega taborišča. Povratek v München in prostoto. Večerja in prenočišče v Münchnu.

4. dan: celodnevno bivanje v Münchenu. Po zajtrku ogled tehničnega muzeja, nato prosto za individualne ogledi. Večerja in prenočišče v Münchenu.

5. dan: po zajtrku potovanje v Salzburg in postanek za ogled mesta. Potovanje nadaljujemo skozi Salzkammergut, Celovec in Ljubljaj v Kranj, kamor je prihod pozno zvečer.

Pri obletnici smrti, objavljeni 12. 8. 1967, se ime pravilno glasi Bajzelj in ne Bajzelj, kot smo pomotoma objavili.

Prodam

Prodam karambolirjan fiat 750. Zlindra Franc, Sr. vas 64, Senčur 3957

Prodam macesnova garažne vrata in verižni rezkar (trofazni) Hafner, Godešič 25, Sk. Loka 3958

Prodam kravo, ki bo v kratkem teletila. Jarna 6, Kranj 3959

Prodam kravo in bikca po izbiri. Trboje 53, Smlednik 3960

Prodam prasiče od 80 do 90 kg težke. Trboje 5, Smlednik 3961

VIKEND hišica, v mirnem kraju, ugodno napredaj. Turistično društvo Besnica 3962

Prodam otavo. Zg. Bela 32, Preddvor 3963

Prodam VW ali zamenjam za gradbeni material. Dobrava 10, Cerknje 3964

Ugodno prodam pralni stroj Maris Rondo in centrifugo. Solska 4/II, Kranj, Stražišče 3965

Prodam (kašto) za žito in prasiča, 50 kg težkega. Senčur 15 3966

Prodam kuhinjsko kredeco za 350 N din. Pajič, M. Pijade 11, Kranj 3967

Poceni prodam centrifugo Himo in električni lomec za kuhanje perila. Eržen Jože, Huje 12, Kranj 3968

Prodam prasičke, 6 tednov stare. Zalog 45, Cerknje 3969

Prodam fiat 600, Kekrica 155, Kranj 3970

Prodam dobro ohraneno kosilnico rapid. Zalog 11, Golnik 3971

Ugodno prodam odlično ohranjen fiat 600/60, 8000 km po generalni. Meriak, Ljubljana, Titova 61/III 3972

Prodam plošče za tlak ali oblogo hiše 10 m². Zapoge 6, Vodice nad Ljubljano 3973

Prodam sadike gorenjskih rdečih nageljnov in zdravilno harmeliko. Zibelnik Franc, Bašelj 28, Preddvor 3975

Tečaj za šoferje v Senčuru

AMD Senčur organizira tečaj za voznike A in B kategorije in za voznike mopedov, ki se začne v petek, 18. 8. 1967, ob 17. uri v Senčuru št. 89.

Prodam 7 kompletnih rabljenih oken. Ogled, Staneta Zaginja 34, Kranj 3976

Avto zastava 750, letnik 1965 prodam. Ogled popoldan. Poljšica 7, Podnart 3977

Dvobrazni obračalni traktorski hidravlični plug, peč za kopalnico in vprežni obračalni plug prodam. Aljač, Polje 20, p. Vodice 3978

Ugodno prodam parcelo za dvojček v Naklem. Naslov v oglasnem oddelku 3979

Prodam telico, 9 mesecev brejo. Sr. vas 53, Senčur 3980

Prodam leghorn piške, 3 mesece stare. Okroglo 24, Naklo 3944

Prodam čevljarsko orodje, za ročno delo, lepe moške oblike, suknja in perilo. Ogled: ponedeljek, torek in petek, Kranj, Tomšičeva 28

3889

Kupim

Kupim kotel za kuhanje žganja. Zbilje 38, Medvode 3981

Taobj kupim nov fiat 850, skoda ali R-4. Wendling, Zanova 30, Kranj, telefon 22-112 3982

Kupim karamboliran avto fiat 500, 600 ali 750 z dobrim strojem. Zibelnik, Bašelj 28, Preddvor 3993

Kupim malo rabljen kotel za žganje. 35 — 40 litrov. Božnar, Vincerje 26, Škofja Loka 3994

Ostalo

Oddam sobo študentu. Vprašati St. Zaginja 34, Kranj 3983

Vajenko sprejmem z uspešno dokončano osmiletko. Simunac Božo, frizer, Kranj 3984

Izgubila sem denarnico v Kranju z večjo vsoto denarja. Najdelitelja prosim, da jo proti nagradi vrne Tacev Marija, Golnik 46 3985

STEKLARSTVO HLEBS vladno obvešča vse odjemalec, da bo delavnica zaredi dopusta zaprta od 20. 8. — 1. 9. 1967 3986

Našel sem žensko kolo. Dobi se Tenetiše 6, Golnik 3987

Smajdek Albertu in Mijoči Jovanki iskrene čestitke in veliko sreče na novi življenski poti. Iskreni in dobrji prijatelji 3988

Trisobno stanovanje — komfortno iščem za najem v Kranju. Ponudbe poslati pod »2 milijona najemnine« 3989

Mizarski pomočnik, ki zna vsa dela, dobij zaposlitve v Kranju za stalno ali honorarno. Dobri zaslužek. Naslov v oglasnem oddelku 3990

Našel sem žensko kolo. Dobi se Tomažičeva 12, Kranj 3992

Prireditve

ZMS PREDOSLJE priredi v počasnitve krajavnega pravnika pri kulturnem domu. Prejte v soboto, 19. avgusta 1967, ob 19.30 KRESNO NOC Igrajo »Veseli Trstencani«. Prireditve v vsakem v menu. Vabljeni! 3991

Kopalci beže s Selščice

Pravijo, da je selška Sora nekoliko hladnejša od poljanske. Morda res, saj teče vodna rijeka po senčnati dolini. Toda v pasjih dneh, kakršnih letov ne manjka, se nabere po bregovih Selščice množica kopalcev. Zlasti prebivalci naselja Novi svet, ki je v bližini, se radi zatečejo tja. Reka velja za zelo čisto, racen tega je tudi polna rib.

Tik ob bregu je LTH nekako pred letom zgradila manjše zidanoto stavbo. Menda so v njej naprave za črpjanje vode. Objekt stoji na desnem bregu reke, kakih 300 m više od precej obsežnega sveta, ki je bil pred časom proglašen za rekreacijski center in kopalšče. Zaradi bližine blokov se tam nabere največ kopalcev.

Pa so zadnje čase že nekajkrat nejevoljno zapustili taki kraj. Po reki navzdol namreč polzijo smrdeče oljnate zaplate, ki neprijetno zamažejo kožo in lase kopalcev. Olje se nabira v bazenu za jezom, kjer voda le počasi odteka, hkrati pa je prav tam najugodnejše mesto za plavanje. Ni bilo posebno težko ugotoviti, da umazanija prihaja iz cevi pod novozgrajeno stavbo LTH. Ravno do kopalšča se

lepo razpotegne po vsej vodni gladini. Najhuje je bilo v petek, 20. julija doppoldne, ko je debela plast olja prekrila reko od enega brega do drugega, razširjajoč oster smrad po nafti. Nemočni kopalci so jenji odhajali domov, nihče ni karkoli ukrenil. Mar res ni nikogar, ki bi lahko posredoval? Mar je ribiški družini v Skoči Luki vseeno, s čim tovarna zamaže čisto vodo? Ribar takšna malomarnost verjetno ne bo v prid.

Pa ne samo voda, tudi zrak je često onesnažen. Po bregu navzdol, prav nasproti rekreacijskega prostora ob Selščici, tovarna odmetava odpadke. Vsak mesec vsaj enkrat potem ta ogromen kup začiga, krpe, gumi in papir itd., ščemeč in smrdeč dim pa veter vrtilči in razširja daleč naokrog, vse dokler kak močnejši nalinjitele gmoje ne pogasi. Ali je sploh še moč najti kak neprimernejši kraj za odlaganje in seziganje smeti? Zakaj se tudi glede teh stvari ne zgledujemo po tujini, kjer se ukrepi proti onečiščenju zraka in vode silno strogi? Znano je, da je preprečevanje škode cenejše kot njenje odstranjevanje. — ig

Lom and Tržičem

Kmeta sama gradita cesto

V zgornjem Lomu nad Tržičem Franc in Jernej Meglič sami finansirata gradnjo ceste do svojih domačinj, ki sta več kakor dva kilometra oddaljeni od ostalega naselja. Doslej sta porabila že več kot dva milijona starih dinarjev. Cesta je po njunem naročilu in po načrtih geometra Andreja Šterja gradilo Gozdno gospodarstvo iz Tržiča. Za gradnjo je gozdno gospodarstvo prispevalo 250 tisoč starih dinarjev — toliko, kot so vsako leto dajali za posipanje prejšnje težke prevozne poti. Kmetje, ki imajo nad Lomom svoje gozdove, so pomagali s prostovoljnim delom. Cesto so pričeli graditi 5. julija letos, glavna dela pa so bila končana že 21. julija. Za sedaj je pot prevozna samo v lopih dneh. Počakati bodo namreč morali, da se zemlja na zravnanih odsekih posede, nato pa bodo cestišče še enkrat stlačili.

Zena Jerneja Megliča pravi, da bodo kasneje uredili doma majhen bife ali pa na redili brunarico. Lovci, ki hodijo na divjad, se prav radi ustavljajo pri njih in menijo, da utegne biti kraj za turiste dokaj privlačen.

Cesta ima pet večjih serpentin, nov odsek pa je dolg nad dva kilometra. Hiši stojita v nadmorski višini 1100 metrov, cesta do njih pa se dvigne na vsakih sto metrov kar za širinajst metrov. — m-

Beležka

Malomarnost ali neznanje

Podjetje Slovenia ceste zadnjih širinajst dni popravljajo terase v blokih Gradnikove ulice in na cesti Stane Zaginja v Kranju. Svoje delo pa delavci podjetja Slovenia ceste opravljajo skrajno malomarno. Namesto da bi takoj položili betumen, pustijo terase, ki jih popravljajo, nezaščitene, tako da ob dežju in hudih nainih voda močno zamašita stanovanja. Tako imajo stanovalci v Gradnikovi ulici 4 že precejšnjo škodo. In kdo jim jo bo povrnil?

Ureditev kažipotov

Turistično društvo Tržič je zaradi neurejenih smrekov na cesti I. in II. reda Naklo — Tržič predlagalo skupščini občine Tržič, da označbe, ki so na cestnih križiščih vzdolž nove ceste iz Naklega proti Tržiču ozroma Ljubljani, dimprej izpopolnijo in tako preprečijo nadaljnje beganje turistov, ki jih nepopolne označbe polnoma zmedejo. — vvm

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk«, Kranj, Koščka cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefon: redakcija 21-833, 21-860; uprava lista, mašoglasna in naročniška služba 22-152 — Naročna: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posameznih številk 0,40 N din — Mali oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 20% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Atletske vesti

● Atletski klub Triglav je v petek popoldne pripravil za svoje člane manjši atletski miting, ki se ga je udeležilo okrog 40 tekmovalcev in tekmovalk. Ta in podobni mitingi, ki bodo odslej vsako soboto ali petek na stadionu v Kranju, sodijo v okvir priprav na bližnja posamična in ekipa prvenstvo Slovenije in Jugoslavije v atletiki. V petek vreme tekmovalcem ni bilo naklonjeno, saj je do-

SAP — LJUBLJANA
Turistični biro

prijeva v jesenskem času nasleduje zanimive izlete:

— Na otok ELBO v času od 16. do 21. septembra.

Na tem potovanju boste spoznali zgodovinske in naravne zanimivosti tega otoka v Tirenškem morju in lepote drugih znamenitih italijanskih mest (BOLOGNA — SIENA — VOLTERA — LIVORNO — PISA — FAENZA — RAVENNA).

Prijave do 1. septembra.
— 8-dnevno potovanje PO ITALIJI v času od 23. do 30. 9. z ogledom naravnih, turističnih in zgodovinskih mikanosti znamenitih italijanskih mest: Chioggie, Ravenne, San Marina, Rima, Neaplja, Sorrenta, Caprija, Firenc, Bologne in Padove.

Prijave do 5. 9. 1967.

— 5-dnevno potovanje v MÜNCHEN na zanimivi »Oktoperfest« v času od 20. do 24. 9. 1967.

Prijave do 3. 9. 1967.

Prijave sprejemajo poslovalnice v Ljubljani Titova 38 (tel. 314-922) Miklošičeva (tel. 315-353)

in poslovalnice v Brežicah, Krškem, Hrastniku, Trbovljah, Zagorju, Kočevju, Cerknici, Idriji in Logatcu.

Pod Poncami raste nova velikanka

Pred nedavnim so v Planici predstavniki planškega komiteja Ing. Lado Gorišek, dr. Franjo Pavlin, Voje Šerbec in drugi seznanili predstavnike tiska z deli na novi skakalnici, ki bo dopuščala prek 160 metrov dolge skoke.

Skakalnico gradi podjetje Vodna skupnost iz Kopra. Doslej so opäťavili tretjino zemeljskih del in izkopali 8000 kubičnih metrov peska. Prepričani so, da bodo dela opravljena do 15. septembra.

Nova velikanka bo dolga 800 metrov, višinska razlika od vrha zaledišča do spodnje točke doskočišča pa bo 225 metrov. Vsa skakalnica bo

grajena na pobočju in le zgornji del doskočišča bo nekoliko dvignjen na dva metra visokih betonskih stebrih. V oklici, pokriti s snegom, bo ta del neopazen, tako da bo videti celotna naprava naravna.

Izvajalci računajo, da bodo tudi pozelenitvena dela kon-

čana še letos in da bodo prihodnje leto marca na skakalnici lahko že pripravili prvo tekmovanje.

V Ljubljani se bodo septembra zbrali predstavniki mednarodnega kluba velikih skakalnic KOP. Tedaj se bodo pogovorili tudi o izdaji knjige o zgodovini smučarskih poletov. Tega sestanka se bodo udeležili tudi predstavniki skakalnice iz Wikerunda na Norveškem.

D. Humer

Tržiški rokometni pred novo sezono

Novi slovenski rokometni ligaš TVD Partizan Tržič se je že pred dnevi začel pripravljati na jesensko sezono. V letošnji sezoni bodo nastopili z lastnimi močmi, ker so se pogovori z Dobretom iz Križ in Celjanom Kreljem končali neuspešno.

Obiskal sem jih na treningu in zaprosil trenerja Dameta Vidoviča, da pove nekaj o pripravah za letošnjo sezono.

»Tekmovanje v slovenski rokometni ligi se bo začelo 27. avgusta zaradi povečanja števila članov od 10 na 12. Menim, da bo zaradi tega tudi slovenski rokomet bolj-

ši. Treniramo trikrat tedensko. Na treningih sodeluje 15 kandidatov za prvo moštvo. Predvsem nabiramo kondicijo, uigravamo moštvo in sproti predelujemo osnove rokometne igre. Domačemu občinstvu smo se predstavili prejšnjo nedeljo, 6. avgusta, na tradicionalnem mednarodnem rokometnem turnirju, v počastitev občinskega praznika in 10. obletnice rokometa v Tržiču. Upam, da se bomo dobro pripravili za naporna tekmovanja v slovenski ligi, saj imamo v načrtu še nekaj prijateljskih srečanj z zanimimi slovenskimi ligaši.«

D. Humer

Preberite mimogrede

● Na slovenskem pionirskem prvenstvu v plavanju, ki je bilo konec preteklega tedna v Ljubljani, je ekipa kranjskega Triglava s 14.659 točkami zasedla tretje mesto. Zmagala je ekipa Ljubljane (18.669 točk) pred Slavijo (18.051 točk).

● V nedeljo se je na strelišču ob Dolenjski cesti v Ljubljani končalo letošnje slovensko prvenstvo v strelijanju. Med najboljšimi na tem tekmovanju je bil tudi Kranjčan Peter Nel, ki je zmagal v dveh disciplinah. Za zmago s hitrostrelno pistolo mu je zadostovalo 563 zadetkov, v disciplini strelijanja z MK pištole proste izbirose pa je s 578 zadetki prav tako osvojil prvo mesto. Naistem tekmovanju je med članicami v strelijanju z MK puško serijske izdelave zmagala Vera Otrin z Jesenice (508 zadetkov).

● V okviru priprav na bližnja prvenstvena srečanja sta se v nedeljo na Jesenicah pomerila KK Jesenice in Kroj iz Škofje Loke. Zmagali so gostje z rezultatom 83:72 (polčas 41:35). Ekipa Kroja je bila boljša ves čas tekme.

Plavalni klub z novim vodstvom

Sportno društvo Jesenice združuje v svojih vrstah 15 klubov. Od teh, razen hokeja, smučanja in še nekaterih letnih klubov, ostali životarijo in je njihovo delovanje odvisno le od redkih amaterskih funkcionarjev, ki jim ni vseeno, če športno življene na Jesenicah zastaja, pri nekaterih športih pa celo upada. Med te spada tudi plavalni klub, ki kljub razmeroma ugodnim pogojem za treninge ne napreduje.

Nekaj let nazaj je delo v klubu slonelo samo na predsedniku ing. Pernetu in trenerju Franciju Fonu, ki je opravljal še vsa ostala administrativna dela. Zaradi objektivnih razlogov pred letošnjo plavljavo sezono pa dosedanjem predsednik ni mogel več sprejeti funkcije in tako se je plavalni klub znašel pred razsolom. Fantje, ki jim ni bilo vseeno, da klub preneha aktivno tekmovati, so začeli iskati novega predsednika. Izbire skoraj ni bilo, vsi poznani športni delavci so bili že vključeni v ostalih klubih zato je bil plavalni klub do začetka sezone brez odbora in brez predsednika.

Kakšno je sedanje stanje v klubu, nam je povedal trener plavalcev Franc Fon.

»V začetku letošnje sezone nismo vedeli, ki naj dobimo novega predsednika. Zdela se nam je, da bo najboljša rešitev, če zaprosimo za pomoč

Slavko Hribarja, uslužbenca SGP Sava in znanega športnega delavca. Vedeli smo, da pomoči ne bo odklonil, saj so tudi njegovi sinovi že nekaj let člani plavalnega kluba. Tehnično vodstvo je prevezel Beno Ramuš, ki je obenem tudi trener, ki bo skušal nadomestiti zamudjeno.«

— Kakšne možnosti ima plavalni klub za nadaljnji razvoj?

»Ceprav v sedanjem času mladina ne kaže dosti zanimanja za tekmovalni plavalski šport, imamo v svojih vrstah prek 40 mladih plavalcev. Dosedanje razmere so vsekakor vplivale na to, da plavalci niso bistveno napredovali. V letošnji sezoni bomo tekmovali v gorenjski plavalski ligi, v kateri bodo še plavalci z Bleščem, Radovljico, Krope, Tržičem in Triglavom B. Pričakujemo dobro uvrstitev, predvsem nekaterih mlajših tekmovalcev.«

V teh vročih dneh, ko je sonce neusmiljeno »žgal«, je bilo v kopališču v Ukovi posebno živahno. Gospodar kopališča Maks Vister ima polne roke dela, saj mora vedno pravočasno ukrepati. Skrbi, da je voda čista in obenem vedno na razpolago. Železarji v primeru izpada električnega toka. (Voda v kopališču obenem služi kot rezervoar za bladilno vodo visokih peci).

Maks Vister ni pohvalil plavalcev, ko smo vprašali, kakšno je sodelovanje plavalnega kluba pri vzdrževanju kopališča.

»Že pri otvoritvi kopališča sem naletel na nerazumevanje plavalcev, ki niso hoteli prevzeti reševalne službe v kopališču. Enake težave imam posebno takrat, kadar čistimo bazen in tekmovalci nočejo iz vode, ceprav je to smrino nevarno, saj vemo, da voda z velikim padcem odteka iz bazena in bi vrtine lahko plavalca potegnil na mrežo na dnu bazena. Mlade plavatec bo treba najprej naučiti discipline.«

Verjetno bo novi odbor z novim predsednikom resil tudi te probleme, ki se dajo rešiti z obojestranskim razumevanjem.

L. K.

M. Kuralt